

Aija Leinonen

MUSTA ELEFANTTI

Kuvataiteen koulutusohjelma
2019

MUSTA ELEFANTTI

Leinonen, Aija
Satakunnan ammattikorkeakoulu
Kuvataiteen koulutusohjelma
Maaliskuu 2020
Sivumäärä: 25

Asiasanat: Akryylimaalaus, symboliikka, kuolema,

Opinnäytetyön tarkoituksena oli toteuttaa taideteos Tampereella keväällä 2019 pidettyyn näyttelyyn sekä tehdä työn valmistumista kuvaava kirjallinen osuus.

Tämä kirjallinen osuus, kertoo triptyykin teoksen etenemisestä vaihe vaiheelta. Siinä kuvataan maalauksen syntyminen alkuluonnoksista lopulliseksi näyttelyn taideteokseksi. Samalla tekstissä tuodaan esille niitä ajatuksia ja tunteita mitä lopputyön tekeminen taiteilijassa aiheutti. Yleisesti taiteessa käytettyä, kuolemaan liittyvää symboliikkaa kuvataan siltä osin kuin sillä on yhtymäkohtia Musta Elefantti maalauksen symboliikkaan.

BLACK ELEPHANT

Leinonen, Aija

Satakunnan ammattikorkeakoulu, Satakunta University of Applied Sciences

Degree Programme in fine arts

May 2020

Number of pages: 25

Keywords: Acrylic painting, symbolism, death

The purpose of the thesis was to create an artwork for the exhibition held in Tampere in the spring of 2019. A written documentation of the completion of the artwork was also produced.

This written document describes the progression of the triptych piece in stages. It describes the creation from the drafts to final piece shown in the exhibit. The text also brings forward the thoughts and emotions that creating thesis evoked in the artist. The symbolism relating to death, ubiquitous in arts, is depicted where it relates to the symbolism of the piece the Black Elephant.

SISÄLLYS

1	JOHDANTO.....	1
2	MUSTA ELEFANTTI – TRIPTYKKI	2
2.1	Työn idea	2
2.2	Vanhaa symboliikkaa.....	4
2.3	Vaikutteita ja inspiraation lähteitä	6
2.3.1	Alex Beck	6
2.3.2	Karoliina Hellberg	6
2.3.3	Steve Kim	7
2.3.4	Hugo Simberg	7
3	TYÖPÄIVÄKIRJA	8
3.1	Luonnokset.....	8
3.1.1	Triptyykin osa 1.....	8
3.1.2	Triptyykin osa 2.....	10
3.1.3	Triptyykin osa 3.....	11
3.2	Pohjat triptyykin osille.....	11
3.3	Musta elefanti	12
3.4	Luonnosten siirtäminen valmiille pohjille	13
3.5	Lisää yksityiskohtia maalaamalla	15
3.6	Luomisen tuskaa	20
3.7	Viimeiset metrit	21
4	ARVIOINTI	23
	LÄHTEET.....	24

1 JOHDANTO

Sanotaan, että kuolema pysäyttää. Niin kävi minulle. Oliko se hyvä vai huono asia? Ainakin se kääntyi hyväksi tapahtumaksi siinä suhteessa, että se toimi inspiraationa lopputyölleni Kankaanpään taidekoulussa.

Opinnäytetyöni muodostuu kahdesta kokonaisuudesta, kolmiosaisesta taideteoksesta ja kirjallisuus osasta. Kummassakin kantavana ajatuksena on symboliikka, joka liittyy kuoleman kuvaamiseen taiteessa. Kolmiosaisessa maalauksessa kuoleman symboliikalla on erittäin tärkeä rooli. Teos oli esillä, Tampereella keväällä 2019 pidetyssä, Kankaanpään taidekoulun opiskelijoiden loppunäyttelyssä.

Kirjallinen osuus kertoo taideteoksen syntymisen vaiheista. Kuvaan siinä mistä idea taideteokseen lähti, taulun tekemiseen liittyneistä konkreettisista vaiheista sekä työn edetessä syntyneistä ajatuksista ja tunteista. Teksti etenee päiväkirjan omaisesti kronologisessa järjestyksessä. Siinä on myös viittauksia kuoleman symboliikan historiaan. Kirjallinen osuus ei kuitenkaan ole tutkimus kuoleman symboliikasta taiteessa. Ajatuksena on, että lyhyet viittaukset aikaisemmin käytettyyn symboliikkaan selittävät ja tukevat niitä valintoja, joihin maalausta tehdessäni olen päätenyt.

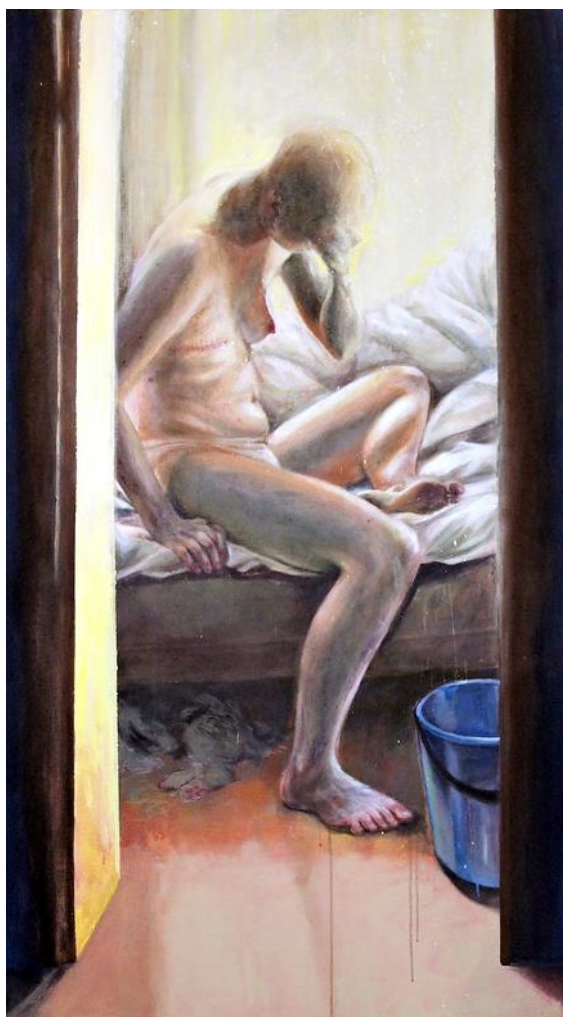
Prosessin aikana tarkoitus oli paitsi saada opinnäytetyö tehtyä myös kasvaa ja kehittyä taiteilijana sekä ihmisenä.

2 MUSTA ELEFANTTI – TRIPTYKKI

2.1 Työn idea

Musta elefanti–triptyykki kertoo tragedian paappani syövästä ja ilmapiiristä sen ympärillä. Tässä työssäni haluan yhdistää paapan kuolemaan liittyvät muistoni vanitas-tyyppiseen symboliikkaan.

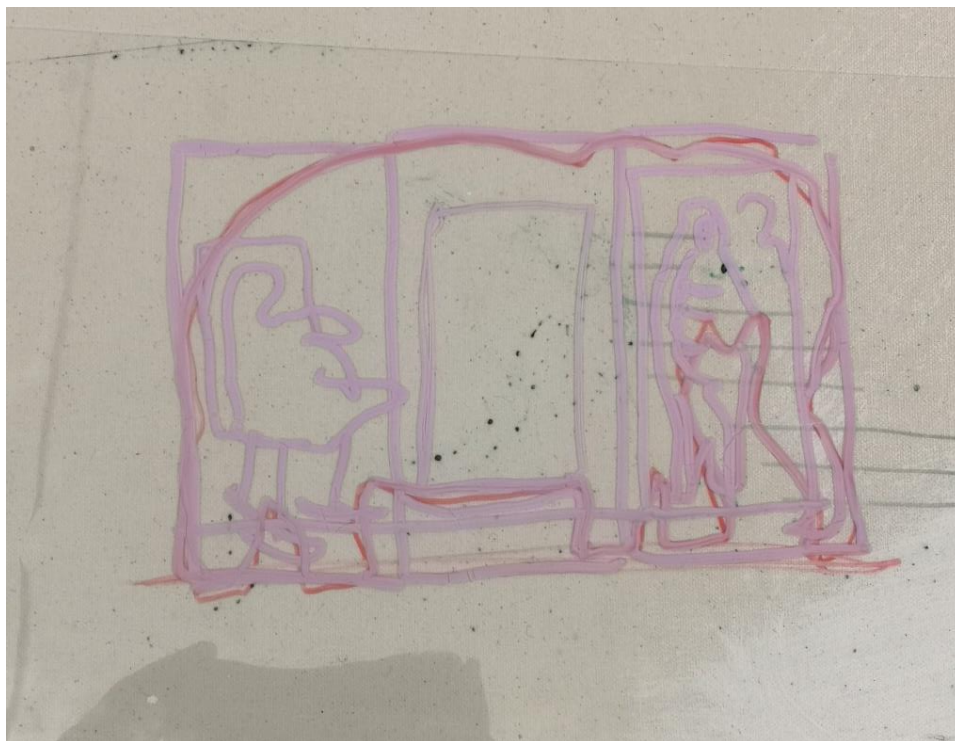
Ajatukset lopputyöaiheesta lähtivät liikkeelle vuoden 2018 alussa maalatessani taulua (Kuva 1) hetkestä, joka oli painunut lähtemättömästi mieleeni äidistäni, kun hän 2009 sairasti rintasyöpää.

Kuva 1. Aija Leinonen, 16. toukokuuta 2009 klo 07:14 (2018)

Äitiä kuvaavan teoksen avulla purin niitä tuntemuksia, jotka olivat jääneet pinnan alle muhimaan hänen sairaudestaan. Samanlaisia tuntemuksia ja ajatuksia pyöri mielessäni äidin isän eli paapan kuolemasta 2013. Äidin kuvaa tehdessä syntyi sisäinen tarve maalata taulu, joka kertoo syöpää sairastaneen paapan kuolemaan liittyvän tarinan. Mustasta elefantti on siten suora jatke aikaisempaan tuotantooni myös siinäkin mielessä, että hyvin usein teoksissani kuvaan ihmisiä ja heidän elämäänsä liittyviä tapahtumia. Usein maalaukseni kertovat katsojalle pienen tarinan, jota hän voi mielessään jatkaa haluamaansa suuntaan.

Päädyn siihen, että teen lopputyöteoksestani kolmiosaisen, jonka pääosassa on musta elefantti. Se oli mukana jo aivan ensimmäisissä työni luonnoksissa (Kuva 2). Mustan elefantin varjo leviää koko triptyykin kolmen kuvan alalle. Osat sijoittuvat samaan huoneeseen, tosin eri kuvakulmista.

Kuva 2. Aija Leinonen, Ensimmäinen luonnos triptyykistä (2018)

Lähtökohta tälle elefantille on englanninkielisessä sanonnassa ”elephant in the room” joka tarkoittaa jotain suurta asiaa, joka on selvästi näkyvillä, mutta josta keskustelun aloittaminen on vaikeaa. Norsu peittää mustallaan kaiken mitä huoneessa tapahtuu, ja kuten sanonta kuuluu, se on koko ajan läsnä, mutta siitä ei puhuta. (Cambridge Dictionary, 2019)

Yksi kristinuskon liturgisista väreistä on musta symboloiden murhetta, surua ja katoavaisuutta. Länsimaissa musta väri liitetään usein pimeyteen ja Raamatussa se yhdistetään paholaiseen, tuskaan ja epäonneen. Musta ei symboloi pelkästään kuolemaa vaan toisaalta se merkitsee myös reiluutta ja komeutta. Kun halutaan pukeutua juhlavasti, käytetään usein mustia vaatteita. (Lempiäinen, 2002)

Koin tärkeänä maalata kuvan niin suureksi, että siinä olevat asiat tulevat luonnolliseen kokoonsa. Tällöin katsoja joutuu tavallaan astumaan itse tilaan ja tarpeeksi lähelle mentäessä elefantti ikään kuin katoaa kokonaisuutena näkökentästä. Suuri koko myös painottaa sisällön suuruutta, olisin kokenut pienen kuvan tekemisen jollain tapaa loukkaavaksi edesmenneelle. Elefantti on kokonainen vasta kun tilannetta tarkastellaan kauempaa. Itse tilanteessa oltaessa se on liian suuri ja vaikea käsitellä, joten sitä ei näe. Työ on tehty monta vuotta paapan kuoleman jälkeen, jolloin etäisyys tapahtumiin antaa mahdollisuuden nähdä sen kokonaisuutena.

Maalaustyylini on silti kohtuullisen ekspressiivinen vaikka tilanne onkin ollut ohi jo kauan aikaa. Valitsin tyylin siksi, että tämä työ on ekspressio siitä millaisena tilanne näyttäytyy minulle tällä hetkellä, siitä millainen tunnetila minulla on nyt asiaa kohtaan. Elämä on dominoketju, kaikki menneisyydessä tapahtunut vaikuttaa kaikkeen mitä elämässäni tapahtuu nyt, eikä traumaista parantuminen lopu ikinä.

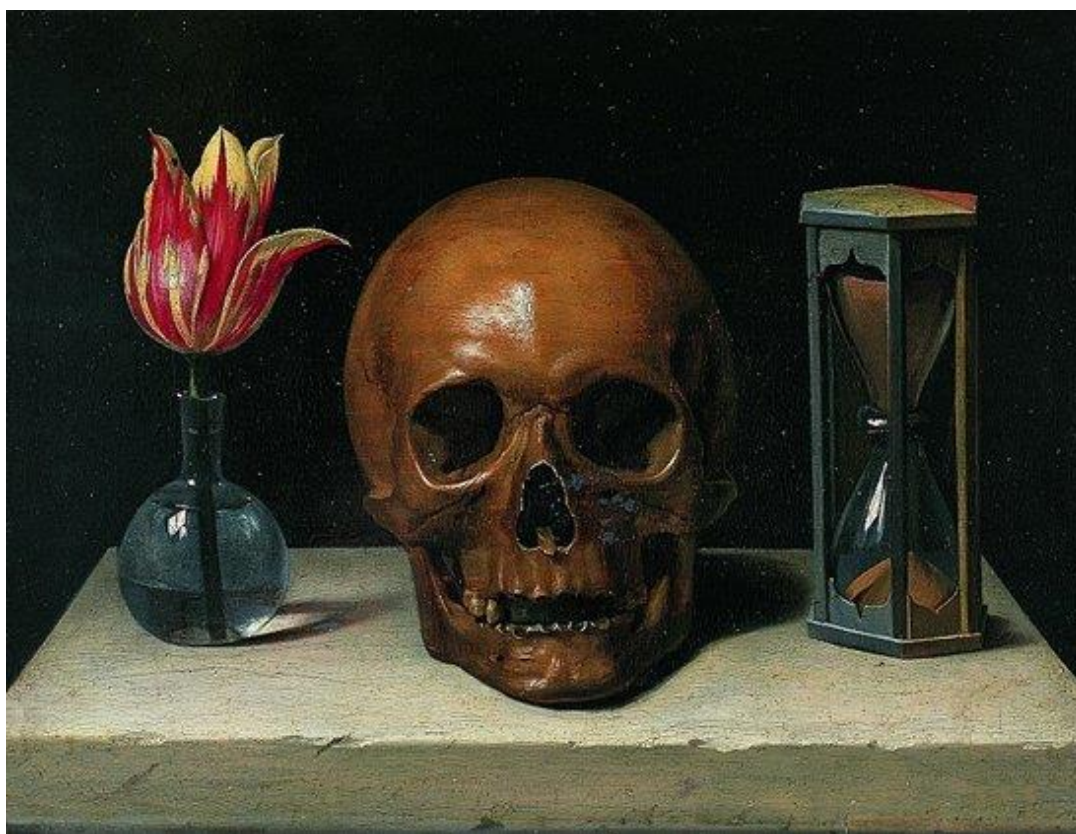
2.2 Vanhaa symboliikkaa

Käytän Musta Elefantti -triptyykissä paljon vanhoja kuolema-aiheen symboleja, jotka ovat olleet taiteessa jo monia vuosisatoja käytössä.

Vanitakset (Lat: ”turhuus”) ovat maalauksia, jotka muistuttavat ihmisiä kuolevaisuudesta, elämän lyhyydestä ja maallisen rikkauden katoamisesta. Näitä teoksia tehtiin enimmäkseen 1550-1650 lukujen aikana. Erityisen paljon vanitas-teoksia tehtiin 1600-luvulla Alankomaissa. (Encyclopedia Britannica, 2015)

Vanitas-maalaukset sisältävät paljon symboliikkaa, niissä ei kuvata kuolleita ruumiita vaan ne ovat asetelmia, joissa jokaisella esineellä on oma merkityksensä. Elämän rajallisuuden ja kuoleman vertauskuvina maalauksissa on muun muassa kallot ja sammuneet kynttilät kuvaavat elämän loppumista. Maalauksissa käytettiin usein saippuakuplia niiden herkkyyden vuoksi, kuten myös niiden puhaltamiseen käytettyjä ruokopillejä. Monissa maalauksissa viitataan ajan kulumiseen kelloilla, tiimalaseilla, kuolevilla kukilla ja palavilla kynttilöillä. Maallisia nautintoja vanitas-teoksissa kuvataan pikareilla, piipuilla ja pelikorteilla. Kirjat, kartat ja soittimet taas ovat tieteen, taiteen ja oppineisuuden symboleja. Monesti kuvissa on varallisuuden vertauskuvia, kuten kruunuja ja kultaesineitä sekä koruja, jotka symboloivat sitä, että kaikki meistä kuolevat kuuluivat sitten mihin säätyyn tahansa. Näissä maalauksissa korostetaan sitä, että nämä kaikki ovat tasa-arvoisia kuoleman edessä. (Encyclopedia Britannica, 2015)

Philippe de Champaignen noin 1671 maalaama Vanitas (Kuva 3) on erinomainen esimerkki asetelmasta, joka on hyvin pelkistetty, sisältäen vanitakselle tyypilliset piirteet. Tummillä väreillä on keskelle kuvattu pääkallo. Sen vasemmalla puolella on kuihtuva tulppaani ja oikealla tiimalasi, joka viestittää ajan loppumista. (Pulkka, 2015)

Kuva 3. Philippe de Champaigne Vanitas (n.1671), Musée De Tessè. Kuva, (Andreagrossmann, 2005).

2.3 Vaikutteita ja inspiraation lähteitä

2.3.1 Alex Beck

Etenkin työn alkuvaiheessa, ja muutenkin, olen ihaillut Alex Beckin töitä. Suunnitelllessani Elefantin väritystä otin vaikutteita hänen Noah Lennox -guassi maalauksesta ja sen väripäällekkäisyyksistä. (Beck, Instagram, 2019)

Alex Beck on amerikkalainen maalaaja ja kuvittaja. Hän on tunnettu monimuotoisista öljy-, akryyli- ja guassimaalauksistaan. Muodollisen pätevyyden taiteilijaksi Beck on saanut Ringling College of Art and Designissa. Sen jälkeen hän on hankkinut lisäpätevyyttä useissa eri paikoissa kuten esimerkiksi Virginiassa sijaitsevassa The Art League:ssa. (Beck, Alex Beck, 2019)

Koen Beckin teeman ja tyylin olevan hyvin lähellä sitä mitä itsekin teen. Saan paljon inspiraatiota omista kuvavarastoissa olevista kuvista ja omassa elämässäni olleista hetkistä. Beck kuvaa artist statementissään prosessiaan: ”Prosessini alkaa digitaalisella kollaasilla, joka koostuu kirpputoreilta löytyneistä kuvista ja lopulta valmis työ on toteutettu havaintoihin perustuvana maalauksena suoraan omasta elämästäni yhdistäen sen jonkun toisen elämään.” (Beck, Alex Beck, 2019) Kun kuvia kerrostetaan päällekkäin, syntyy surrealistinen vaikutelma. Tällöin maalauksissa on mahdollista kuvata sellaisia tilanteita, joita ei voi saada aikaan valokuvaamalla. Lisäksi valoa voi käyttää teoksessa kerronnallisuutta lisäävänä tekijänä.

2.3.2 Karoliina Hellberg

Tyylillisesti Karoliina Hellbergin töiden sutausunomaisuus on ehkä lähempänä sitä tyyliä, jolla itse mieluummin teen töitäni verrattuna Beckin realistisempaa lopputulosta tavoittelevaan työskentelyyn. Hellbergin töissä on mielestäni samantyyppistä perspektiivin käsittelyä ja runsautta mitä halusin sisällyttää lopputyöhöni.

Karoliina Hellberg tekee pääasiassa maalauksia ja piirroksia. Jonkin verran hän on tehnyt myös lasitöitä. Helsingissä työskentelevä Hellberg valmistui Kuvataideakatemista 2015. (Hellberg, 2019)

2.3.3 Steve Kim

Ihailen taiteilija Steve Kimiä hänen estetiikkansa takia. Luultavasti tämä inspiraatio toimi vastaliikkeenä Karoliina Hellbergille vähentäen teokseni runsautta. Kimin töissä ei mielestäni ole yhtään mitään ylimääräistä mikä on tosi kaunista. Tämä on muutenkin yleistä korealaisessa taiteessa. Asiat pidetään tietyllä tasolla yksinkertaisina ja kaikki näyttää hyvin harkitulta. Työni on kompromissi Hellbergin runsauden ja Kimin minimalistismin välillä.

Steve Kim on taiteilija ja kuvittaja, joka on syntynyt Etelä-Koreassa, josta hän muutti USA:han jo kaksivuotiaana. Koulutuksensa hän on saanut Art Center College of Design:ssä ja Claremont Graduate University:ssä 2010. (Kim, 2019)

2.3.4 Hugo Simberg

Esikuvina ei voi olla mainitsematta Hugo Simbergiä ja tämän teoksia kuolemasta. Simberg käytti usein kuoleman hahmona luurankoa (Levanto Marjatta, 2000) kuten esimerkiksi Kuoleman puutarha työssään. (Kämäräinen, 1996) (Kuva 4) Näen Simbergin teoksissa saman tyylistä suomalaisuutta kuin mitä omissa töissänikin on. Simbergin työt on teemoiltaan hyvin tummasävytteisiä ja ne kertovat usein elämänä ikävistä puolia. Musta Elefantti -teoksen voi katsoa kuuluvan samaan kategoriaan näiden tummanpuhuvien töiden kanssa.

Kuva 4. Hugo Simberg Kuoleman puutarha (1896), Tampereen tuomiokirkko. Kuva, (Spiderxrv, 2013).

3 TYÖPÄIVÄKIRJA

3.1 Luonnokset

Aluksi piirsin triptyykin jokaisesta osasta luonnoksen omalle paperilleen. (Kuva 5)

Kuva 5. Aija Leinonen, Osien luonnokset yhdessä (2019)

3.1.1 Triptyykin osa 1.

Ensimmäisessä osassa on kuva äidistäni ja tädistäni keittiössä supisemassa paappani huonosta tilasta. Kuva tulee olemaan aika yksiselitteinen, kaksi naista keittiössä, jossa elefantin sisällä oleva osuus äidistäni tulee niin, että tämän luuranko näkyy. (Kuva 6)

Kuva 6. Aija Leinonen, Osan 1. luonnos (2019)

Luurankohahmo on kaikille helposti ymmärrettävä kuoleman vertauskuva. Tässä sen tarkoituksena on viestittää katsojalle, että triptyykin kokonaisuudessaan kuvaa kuolemanläheisyyttä. Lisäksi se, että toinen keittiön ovella henkilö on osittain esitetty luurankona, kertoo keskustelujen sisällöstä. Luurankohahmo on jo pitkään käytetty kuoleman symbolina kuvataiteessa, kuten *La Danse Macabre*, kuolemantanssimaalauksissa.

Keskiajalla kuolemantanssi oli kuoleman hahmon johtama ketjutanssi, joka lähti hautausmaalta, josta se jatkoi matkaansa kaupungin kaduille. Kuvataiteessa kuolemantanssi symboloi sitä, että kuolema voi kohdata kenet tahansa. Kuolemantanssi esitettiin ketjuna, jossa eri ikäiset, eri yhteiskunnan kerroksista olevat ihmiset tanssivat henkilöityneen kuoleman johdattelemana hautaan. Aluksi kuoleman hahmolla oli pääkallo ja vartalo oli vielä osittain maatumaton. 1500-luvulla hahmoa alettiin kuvata kokonaan luurankona. (Kukkonen, 2019)

Kuolemantanssimaalaukset yleistyivät kirkkotaiteessa. Näitä maalauksia on säilynyt meidän aikaamme asti esimerkiksi Tallinnan Niguliste kirkossa on nähtävissä saksalaisen Bernt Notken kuolemantanssimaalauksia. (Forsius, 2008) (Kuva 7)

Kuva 7. Bernt Notke Danse Macabre (1475 / 1499), St Nichola`s kirkko, Tallinna. Kuva, (WikedKentaur, 2005). Viitattu 14.4.2019

3.1.2 Triptyykin osa 2

Yksinkertaisuudessaan, keskimäinen osa (Kuva 8), on muotokuva niistä viimeisistä hetkistä, jotka minä muistan ennen paapan kuolemaa. Siitä kuinka en voinut mennä tuosta ovesta paapan ja mamman huoneeseen. Kalman valo loistaa ikkunasta.

Tarkoitus on maalata takaseinälle muotokuvat heistä kummastakin. Siksi myös mamman muotokuva, että kykenemättömyys kulkea tuosta ovesta johtui paljolti empatiasta häntä kohtaan. Tarkotuksena on luoda se tunne, kun jotakin ei vain pysty kestäämään. Tämä on ydin koko tälle sarjalle, ilman yhtään mitään ylimääräistä, sellaista jota ottaisi siitä pois. Raaka totuus siitä mitä ei kestä katsoa.

Kuva 8. Aija Leinonen, Osan 2. luonnos (2019)

3.1.3 Triptyykin osa 3.

Kolmasosa on kuva keinutuolista, jonka paappa aikanaan oli itselleen tehnyt. Siinä hän aina istui tuossa tiettyssä nurkassa. Toinen symboli, joka tähän tulee on kuolleet kukat puuhellan päällä. (Kuva 9)

Kuva 9. Aija Leinonen, Osan 3. luonnos (2019)

3.2 Pohjat triptyykin osille

Kolmesta erillisestä pohjasta muodostuvan työn koko oli tärkeä siksi, että elefantista piti tulla mahdollisimman luonnollisen kokoinen. Tätä miettiessäni minun oli otettava huomioon myös teoksen kuljetusmahdollisuudet. Tämän kokoisen työn siirtäminen, paikasta toiseen tulee olemaan joka tapauksessa hankalaa.

Pohjat ovat 260 x 150 cm, jolloin kankaalle mahtuu pienikokoinen norsu, oikeassa koossaan.

Pohjat rakensin kertopuusta ja kapeammasta listasta, joka estää kertopuukehikon vääntymisen. Pohjamateriaaliksi valitsin cottonduck – kankaan, koska se on kustannuksiltaan halvempaa ja pohjustukseltaan helpompaa kuin pellava. Lisäksi minulla oli

aikaisempaa kokemusta, siitä kuinka kyseinen materiaali käyttäytyy isoissa pohjissa.

En halunnut ottaa turhia riskejä kankaan valinnassa. (Kuva 10)

Maalina tulen käyttämään akryylimaaleja, loppuvaiheessa ehkä hieman vesiliukoisia öljyvärejä.

Kuva 10. Aija Leinonen, Pohjat eri vaiheissa. (2019)

3.3 Musta elefantti

Akryylimaalit tekevät mustasta aina latteaa verrattuna öljyväreihin. Niillä voi luoda monia läpikuultavia kerroksia ja tehdä näin syvän mustan, jota akryyleilla ei vain saa aikaiseksi. Koitin päästä kiertämään tätä ongelmaa kerrostamalla mustani ensin laittamalla pohjalle vihertävän aquan värisen kerroksen maalia. (Kuva 11) Sen päälle tein vesiohenteisen punaisen kerroksen. Halusin mustasta hieman violettiin vivahtavan, joten seuraavaksi maalasini punaista ja lampunmustaa akryylimaalia. (Kuva 12)

Kuva 11. Aija Leinonen, Elefantin vihertävä kerros (2019)

Kuva 12. Aija Leinonen, Musta elefantti (2019)

3.4 Luonnosten siirtäminen valmiille pohjille

Seuraava vaihe oli siirtää kuvan luonnos jokaiseen triptyykin osaan. (Kuva 13)

(Kuva 14) Pohdin tässä vaiheessa, koko ajan, eri osille sopivia nimiä, sillä jokaiselle osalle tulee oma nimensä. Nämä tulevat varmasti vaikuttamaan siihen, miten katsoja näkee kunkin osakuvan. Minulle itselleni on tärkeää, että saan asiat kerrottua niin, että katsojalla on oikeasti kyky ymmärtää sitä sisältöä, mitä hän katsoo.

Kuva 13. Aija Leinonen, Ensimmäiset siirretyt luonnokset (2019)

Kuva 14. Aija Leinonen, Ensimmäiset maalaukset luonnosten päälle (2019)

Kuvataide, joka tapauksessa, helpottaa vaikeiden asioiden ja kokemusten läpi käymistä ainakin yhtä paljon kuin musiikki. Tässä suhteessa musiikin terapeuttinen vaikutus on ylikorostetussa asemassa muihin taiteen haaroihin nähden. Miksi kuvataide olisi vain luomista, miksi se ei voisi olla myös katsomista?

Mietin pitkää miten nämä teoksen osat tulee asetella, että katsoja pääsisi mukaan ja ymmärtäisi viimeisen osan tarkoituksen, ”his chair”, tai ”sadness” tai miten tulenkaan osaset nimeämään. Kuvassa on tuoli, jossa paappani aina istui. Visuaalisesti ajattelin, että olisi mukava maalata siihen kuva tädistäni, mutta se olisi hämärtänyt kuvan selkeyttä katsojalle, joten tässä vaiheessa olen poistanut lopullisesta luonnoksestani hänet. Jätin jäljelle vain tyhjän tuolin.

Minusta taidetta luodessa tehdään työtä katsojan kanssa, eikä tarkoitus ole sulkea ympäristöä pois ajatuksista. Taiteesta yritetään tehdä liian korkealiitoista, joka osaltaan aiheuttaa alan mielenkiinnon laskua. Kukaan ei halua katsoa asioita, joita ei ymmärrä tai niihin ei pääse mukaan esimerkiksi löytämällä samaistumiskohtia omaan elämäänsä. Muutenkin, mitä järkeä on luoda sellaista pikkupiirin taidekulttuuria, johon pääsee mukaan vain muutama henkilö. Ihmiset näkevät yhä enemmän ja enemmän kuvia ja ymmärtävät niitä internetin ansiosta paremmin ja paremmin, mutta silti jostain syystä massat eivät vielääkään pääse mukaan sisälle taiteeseen. Mitä pahaa-kaan siinä olisi, jos oltaisiin sitä mieltä, että kaikkien ajatukset taiteesta ovat yhtä valideja, eikä vain omista piireissään taidetta hifistelevien henkilöiden ajatukset? Mutta kuinka taidetta voisi tuoda lähemmäs tavallisia ihmisiä?

3.5 Lisää yksityiskohtia maalaamalla

Aloitin kuvan yksityiskohtien maalaamisen ensimmäisestä osasta.

Kuolemaan liittyvistä asioista oli tapana puhua hiljaa keittiössä, muka piilossa muilta. Tarkoitus on luoda kuolemasta hahmo, joka on hymyilevä tyyppi ja joka odottelee nurkan takana.

Kallon maalaaminen oli aika vaikeaa. Haastavaa oli saada se oikeaan perspektiiviin kuvan henkilön kanssa. Oikeanlaisen ilmeen löytäminen kuoleman kasvoille oli

myöskin aika työlästä. Suurin osa tästä tekokerrasta kuluikin kallon maalaamiseen.
(Kuva 15)

Kuva 15. Aija Leinonen, Osa 1. (2019)

Kuvan merkityksen kannalta on tärkeää, että elefantti on musta. Sen päällä on kuitenkin myös kolmiulotteisia esineitä. Tämän vuoksi halusin löytää tasapainon tummuuden ja kolmiulotteisuuden esiintuomisen välillä. Kokeilin miten mustaan saa muotoa ilman että nostaa värejä liikaa esiin. Lopuksi parhaan tuloksen sain kasvattamalla pikkuhiljaa mustaa pohjaa vihreillä ja punaisilla kolmiulotteisen takin kohdassa. (Kuva 16)

Kuva 16. Aija Leinonen, Kuiskuttelua keittiössä (2019)

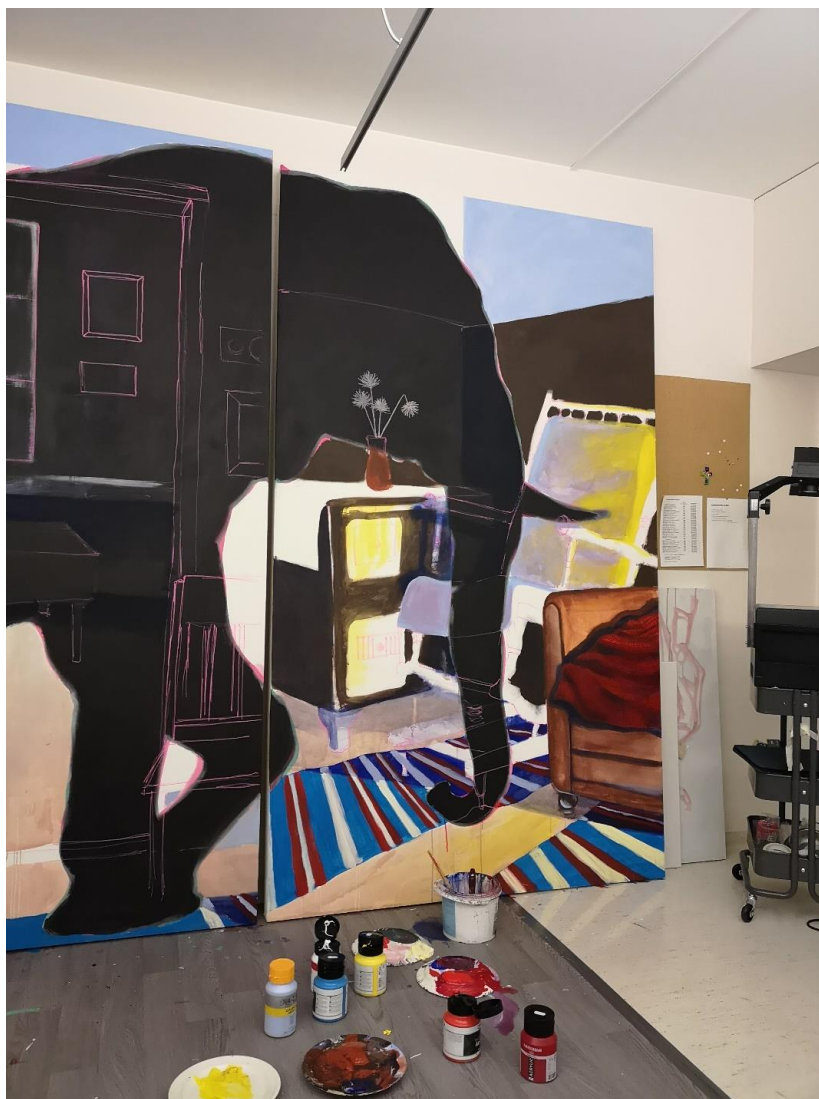
Jatkoin työskentelyä tekemällä lisää ympäristöjä. Maalasin lattialle matot, jotka yhdistävät jokaista kuvaa. (Kuva 17) Ne auttavat katsojaa navigoimaan huoneessa, joka ei kaikissa osissa ole samassa perspektiivissä.

Kuva 17. Aija Leinonen, Matot yhdistävänä tekijänä (2019)

Kolmanteen teoksen osaan tein paljon lisää: sohvan, varjoja, keinutuolin alkua. Hel-
lan päälle ilmestyi kukkakimppu, jonka yksi kukka on katkennut. Muutenkin ne ovat
kovin risun näköisiä keppejä, koska ne edustavat kuoleman läheisyyttä. Samalla ne
muistuttavat ihmisten tavasta tuoda kukkia haudalle.

Maalatessani sohvan peittoa kokeilin värittää sen muodon mukaisen ristikuvion ennen akryylillä maalaamista saadakseni pintaan pikkuisen enemmän kankaan tuntua. En käyttänyt mitään mallia ja kankaasta ei muodoltaan tullut kovin luonnollisen näköistä. Pienillä muutoksilla sain asian myöhemmin korjattua. (Kuva 18)

Kuva 18. Aija Leinonen, Kolmas osa (2019)

Tässä vaiheessa minulla oli vaikeuksia intuition kanssa työn suhteen. Tuntui että tein jatkuvasti vääriä valintoja. Ongelmana alkoi olla se, että oli paineita päästä pikkuhiljaa tekemään jonkinlaisia yksityiskohtia. Huolena oli, että jos vaikka ensi viikolla onnistuisikaan pääsemään sellaiseen vaiheeseen. Tämä oli hyvä opetus siitä, ettei kannata menettää hermojaan työtä tehdessä, vaan antaa sen edetä pikkuhiljaa. Meikkaamisesakin on vaihe, missä kaikki näyttää vain kamalalta, ennen kuin lisätään kajaali ja maskara.

3.6 Luomisen tuskaa

Sain välillä flunssan, josta koitui useamman viikon kestänyt tauko tekemiseen. Viimein pääsin kuitenkin kuntoon ja jatkamaan työskentelyä. Nyt jäljellä oleva kuukausi alkoi vaivata ja aloin pelätä, että aika loppuu kesken. Siksi tein suunnitelman, jonka mukaan päätin käyttää viikon jokaiseen maalauksen osaan, Viikon aikana koitan saada kyseisen osan näyttämään jotenkin valmiilta. Tämän jälkeen voisin käyttää lopun ajasta viimeistelyyn.

Suunnitelman mukaisesti keskityin maalauksen kolmanteen osaan. Siihen halusin luoda oikealta, tulevan lämpimän valon, joka kuvaa tulevaisuutta, kun kaikki on ohi. Käytin maalauksessa jonkin verran tusseja, enemmän kuin yleensä. Tussi tuo, muuten hyvin sutaistuun maalaustyyliini, mielestäni huoletonta struktuuria. (Kuva 19)

Kuva 19. Aija Leinonen, Kolmas osa ennen viimeistelyä (2019)

Taistelu työn etenemisen kanssa aiheutti jonkin asteen epätoivoa. Löysin paniikkiin helpotusta siitä, että kirjasin itselleni muistiin saamiani positiivisia kommentteja työstäni. Niiden avulla saatoin muistuttaa itselleni siitä, että työ on kuitenkin muille uusi ja hieno, vaikka itseäni työn jälki ei miellyttäisikään ja työ tuntuisi tylsältä tuijotettuani sitä jo monta kuukautta. Lisäksi opinnäytetyönohjaajani Paula Ollikaisen kanssa käyty keskustelu auttoi uskomaan projektin valmistumiseen.

3.7 Viimeiset metrit

Seuraavien viikkojen aikana työskentelin suunnitelmani mukaan ja sainkin kaikki maalaukset reilusti ajoissa valmiiksi ja viimeistellyksi. Lisäsin kaikkiin paljon tussia, koska se tuntui sitovan töitä hyvin yhteen. Sain kommenttia, että ensimmäisen työn sivu näyttää kummalliselta pikkujakkaran tehdessä perspektiivistä oudon. Yritin korjata asiaa lisäämällä seinälle taulun, mutta se ei ilmeisesti silti auttanut hirveästi. En kuitenkaan halunnut hävittää pikkujakkaraa, koska se on erittäin tärkeä osa oikean tilan irtaimistoa. Jakkara on ollut monta kymmentä vuotta omalla paikallaan keittiön edessä.

Päysin vasta tässä vaiheessa oikeasti tekemään loppuun keskimmäisen kuvan mustaa osiota. En ollut uskaltanut aloittaa sängyssä makaavan paapan jalkoja kuin vasta ihan viimeisenä. Käytin niihin mallina kuvaa, jonka otin poikaystäväni jaloista ja lopulta jalat olivat todella helppo maalata paikalleen, sillä mustan taustan ansiosta minun piti saada vain muodot selville katsojalle. Laihensin jalkoja ja lisäsin näkyviin verisuonia koska 25 vuotiaan ja 80 vuotiaan jalat eivät näytä ihan samalta. (Kuva 20)

Kuva 20. Aija Leinonen, Jalat (2019)

Tein myös muutoksia ensimmäiseen kuvaan, maalasin luurangon ranko-osuuden uudestaan lähes pelkästään kiiltävällä akryylimediumilla ja ultramariinin sinisellä luoden luurangosta tavallaan näkymättömän katsottaessa oikeista kuvakulmista. Taustan ollessa mattaa luuranko muuttuu kuitenkin toisissa kuvakulmissa hyvinkin näkyväksi vaaleaksi haamuksi.

Lopulliseksi triptyykin nimeksi tuli Musta Elefantti, halusin pitäytyä suomenkielessä työn nimessä, koska se esittää suomalaisia tapahtumia. Eri osien nimet ovat Kuiskauksia, Katseilta piilossa ja Tyhjä.

Pidetyn näyttelyn jälkeen pohdiskelin, että jos muuttaisin teostani jotenkin, niin silloin luultavasti lisäisin keskimmäiseen osaan paapan valokuvien päälle pääkallot. Se selvittäisi vielä vähän lisää sitä mistä on kyse ja vahvistaisi kuvan yksinään ollessaan kertomaa tarinaa.

4 ARVIOINTI

Opinnäytetyön tekemiseen kului aikaa reilu vuosi. Kaikkein vaikeimmaksi osoittautui kirjallisen osion tekeminen. Alussa tuntui, että en saa kasaan tekstiä ollenkaan. Haasteellista oli koota ajatuksensa jonkinlaiseksi loogiseksi kokonaisuudeksi. Ajoittain kovaksikin yltynyttä paniikkia ei helpottanut pitkittyneen flunssan ja poskiontelotulehduskierteen aiheuttanut väsymys ja sitä kautta työn etenemisen hidastuminen. Kirjallinen osuus haki pitkään muotoaan ja aluksi se olikin kirja- ja puhekielen sekoitusta. Varsinkin triptyykin etenemistä koskeva kuvaus oli luettelomaista tekstiä teoksen etenemisestä ja ajatuksistani.

Alkuun lähtemisen vaikeudet ja matkan varrella ollut paniikki huomioon ottaen triptyykin tekeminen sujui kirjallista osuutta helpommin. Tekemäni teos on jatkumolle kehitykselle, joka alkoi taidekoulun ensimmäisenä vuotena. Aikaisemmin olin keskittynyt pelkästään piirtämiseen, varsinaisia maalauksia en ollut tehnyt ollenkaan. Silloin alkoi prosessi, jossa etsin itseäni maalarina. Alun haparoinnin jälkeen, olen vähitellen löytämässä tyylin, joka tuntuu luonnolliselta tavalta ilmaista itseäni. Joskin koen, että vielä olevani taiteilijaurallani etsikkokaudella, kehitykseni alkupäässä. Maalatakseni Mustaa Elefanttia tein jonkin verran kokeiluja uusista tekniikoista. Mielestäni nämä onnistuivat hyvin täydentämään nykyistä maalaustyyliäni. Lopullinen teos on kutakuinkin alkuperäisen suunnitelman mukainen. Suurin muutos, jonka tein luonnokseen oli keinutuolin jättäminen tyhjäksi.

Kokonaisuudessaan kevät 2019 oli järkyttävän ahdistava opinnäytetyön kannalta. Sairastelut aiheuttivat valtavan stressin, siitä että saanko näyttelytyön ajoissa valmiiksi puhumattakaan kirjallisesta osuudesta. Tämä johti kesän ja syksyn kestäneeseen kykenemättömyyteen tehdä opinnäytetyön kirjallista osuutta loppuun siihen liittyneen ahdistuksen vuoksi. Pääsin kiinni kirjoittamiseen uudestaan vasta marraskuussa. Samaan aikaan kun taistelin näiden ulkoisten paineiden aiheuttamien ongelmien kanssa, kävin uudestaan läpi niitä tapahtumia ja tuntemuksia, joita paapan kuolema minussa aiheutti. Vaikka tie ei ollut helppo kulkea uskon, että se kannatti. Selvisin hengissä, vahvempuna vastaanottamaan uusia haasteita.

LÄHTEET

- Andreagrossmann. (21. 12 2005). *Wikimedia commons*. Haettu 5. 4 2019 osoitteesta https://commons.wikimedia.org/wiki/File:Philippe_de_Champagne_Still-Life_with_a_Skull.JPG
- Beck, A. (2019). *Alex Beck*. Haettu 4. 12 2019 osoitteesta <https://alexthebeck.squarespace.com/>
- Beck, A. (2019). *Instagram*. Haettu 4. 12 2019 osoitteesta https://www.instagram.com/alex_the_beck/
- Cambridge Dictionary. (2019). *Cambridge University Press*. Haettu 7. 12 2019 osoitteesta <https://dictionary.cambridge.org/dictionary/english/an-elephant-in-the-room>
- Encyclopaedia Britannica. (ei pvm). *Dance of death art motif*. Haettu 15. 4 2019 osoitteesta <https://www.britannica.com/art/dance-of-death-art-motif>
- Encyclopedia Britannica. (25. 10 2015). *Vanitas Art*. Haettu 15. 3 2019 osoitteesta <https://www.britannica.com/art/vanitas-art>
- Forsius, A. (17. 12 2008). *Kuolemantanssi - Danse macabere*. Haettu 5. 4 2019 osoitteesta <http://www.saunalahti.fi/arnoldus/kuoltans.html>
- Gombrich, E. (1980). *Maailman taiteen historia Alkuteoksen The story of art suomenkielinen painos*. Porvoo: WSOY.
- Hellberg, K. (2019). *Karoliina Hellberg*. Haettu 5. 12 2019 osoitteesta <https://www.karoliinahellberg.com/>
- Jung, C. G. (1964). *Symbolit piilotajunnan kieli*. Helsinki: Otava.
- Kähkönen, E. (3. 11 2000). *Musta surma kylvi kuolemaa keskiajan Euroopassa*. Haettu 10. 4 2019 osoitteesta http://w3.verkkouutiset.fi/arkisto/Arkisto_2000/3.marraskuu/pest4400.htm
- Kämäräinen, E. (1994). *Akseli Galen-Kallela Katsoin outoja unia*. Porvoo: WSOY.
- Kämäräinen, E. (1996). *Merenpoika Hugo Srimberg*. WSOY.
- Kim, S. (5. 12 2019). *Steve Kim*. Noudettu osoitteesta <https://stvkim.co/>
- Kukkonen, A. (14. 4 2019). *Tieteen termipankki 14.04.2019: Esittävät taiteet:danse macabre*. Haettu 4. 14 2019 osoitteesta [https://tieteentermipankki.fi/wiki/Esittävät taiteet:danse macabre](https://tieteentermipankki.fi/wiki/Esittävät_taideet:danse_macabre)
- Lempiäinen, P. (2002). *Kuvien kieli Vertauskuvat uskossa ja elämässä*. Teoksessa P. Lempiäinen. Porvoo: WSOY.

Levanto Marjatta, H. H.-L. (2000). *Hugo Srimberg Aapinen*. Helsinki: Libris.

Pulkka, K. (6. 7 2015). *Kuvataide on keino paeta melankoliaa ja tyhjyyden tunnetta*.

Haettu 5. 4 2019 osoitteesta <https://yle.fi/aihe/artikkeli/2015/07/06/kuvataide-keino-paeta-melankoliaa-ja-tyhjyyden-tunnetta>

Spiderxrv. (24. 5 2013). *Wikimedia commons*. Haettu 17. 11 2019 osoitteesta

https://commons.wikimedia.org/wiki/File:Kuoleman_Puutarha_by_Hugo_Simberg.jpg

Väisänen, L. (2015). *Mitä symbolit kertovat: taidetta pintaa syvemmmältä*. Kirjapaja.

WikedKentaur. (21. 12 2005). *Wikimedia Commons*. Haettu 14. 4 2019 osoitteesta

https://commons.wikimedia.org/wiki/File:Bernt_Notke_Danse_Macabre.jpg